

(طرح‌نامه و پرسش‌نامه مطالعاتی درس ترجمه و شرح ۵)

تذکرات:

۱. پرسش‌نامه درس ترجمه و شرح ۵ قرآن کریم، مربوط به ادامه جزء ۲۰ تا پایان جزء ۲۳، (اول سوره قصص تا پایان سوره صاد) می باشد
۲. پرسش‌نامه براساس تفسیر نمونه تنظیم شده است.
۳. در بخش واژگان منتخب، جهت ترجمه و شرح و توضیح مختصر لغات، به کتاب قاموس قرآن، تألیف استاد سید علی اکبر قرشی مراجعه فرمایید
۴. با توجه به اینکه ترجمه و شرح، کار عملی ندارد، نیاز به ارسال پاسخ طرح‌نامه نمی باشد.
۵. لطفاً پاسخ سؤالات را با مراجعه به منابع ذکر شده، تهیه نموده و برای امتحان مطالعه نمایید.
۶. آدرس پاسخ هر سؤال در ذیل آن بیان شده؛ که عدد اول از سمت راست مربوط به شماره جلد تفسیر نمونه، و عدد دوم، نشان دهنده صفحه آن میباشد.
۷. با عنایت به اینکه تفسیر نمونه دارای چاپهای مختلف است، جهت ملاحظه پاسخها به ذیل آیات مورد نظر که شماره آنها مشخص است، مراجعه نمایید.
۸. لطفاً ترجمه آیات مشخص شده را از ترجمه تفسیر نمونه مطالعه نمایید.

الف: پرسش‌های تفسیری

سوره قصص:

۱. نوع واژه «مِنْ» در جمله «تَتْلُو عَلَيْكَ مِنْ نَبَأِ مُوسَى» (آیه سوم) چیست؟ ضمناً، تعبیر «بِالْحَقِّ» اشاره به چیست؟ (۱۰/۱۶)
۲. جمله «وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا» در آیه چهارم، به چه معناست و بیانگر کدام سیاست شوم فرعون می باشد؟ (۱۱/۱۶)
۳. جامع‌ترین روایتی که در تفسیر نمونه ذیل آیه ۵ نقل شده است چیست؟ (۱۸/۱۶)
۴. روش عمومی مستکبران تاریخ چیست؟ (۲۰/۱۶)
۵. مراد از «فَارِغًا» و «رَبَطْنَا عَلَى قَلْبِهَا» در آیه ۱۰ را بیان نمائید؟ (۳۲/۱۶)
۶. دو تعبیر «لَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ» و «وَاسْتَوَى» از آیه ۱۴ را توضیح دهید؟ (۳۹/۱۶)
۷. مراد از تعبیر «حِينَ غَفَلَهُ مِنْ أَهْلِهَا» در آیه ۱۵ چیست؟ (۴۱/۱۶)
۸. تعبیر به «شِيَعَتِهِ» در آیه ۱۵، نشان‌دهنده کدام نکته مهم است؟ (۴۲/۱۶)
۹. آیا درگیر شدن حضرت موسی (ع) با قبطی و در نهایت کشته شدن او به دست آن حضرت، با توجه به اینکه در یک جا خود موسی (ع) می گوید: «هذا من عمل الشيطان» و در جای دیگر می گوید «رَبِّ انِي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي» منافی با مقام عصمت نیست؟ چرا؟ (۴۴/۱۶)
۱۰. چگونه جمله «رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ» از آیه ۲۴ بیانگر ادب فوق‌العاده این پیامبر بزرگ در محضر وجود مقدس خدای متعال است؟ (۵۷/۱۶)
۱۱. دو شرط مهم و اساسی که در آیه ۲۶، برای مدیریت صحیح ذکر شده است؛ چیست؟ (۶۶/۱۶)

۱۲. اصولاً چگونه ممکن است، مهر دختر، خدمت کردن به پدر، قرار داده شود؟ مگر دختر کالائی است که او را به چنین خدمتی بفروشد؟ (۶۸/۱۶)

۱۳. با استفاده از روایات به طور خلاصه، ویژگی‌های امامان (نور) و (نار) را بیان کنید؟ (۹۱/۱۶)

۱۴. نوع (هدایت) در جمله «يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ» در آیه ۵۶، چیست، و چرا؟ (۱۱۶/۱۶)

۱۵. تعبیر «مَا كَانَ رَبُّكَ» و نیز «حَتَّىٰ يَبْعَثَ فِي أُمَمَهَا رَسُولًا» در آیه ۵۹ بیان‌گر چیست؟ (۱۲۹/۱۶)

۱۶. چگونه آیه ۶۸ «وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ...» دلیل بر نفی شرک و بطلان عقیده مشرکان است؟ (۱۴۲/۱۶)

۱۷. به روش اختصار موضع اسلام در مسئله ثروت و اقتصاد را بیان کنید؟ (۱۷۴/۱۶)

۱۸. تفسیر جمله «كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ» از آیه ۸۸ چیست؟ (۱۹۰/۱۶)

۱۹. تفسیر انحرافی برای جمله «وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ» از آیه ۸۸ را همراه با پاسخ آن بیان نمائید؟ (۱۹۳/۱۶)

سوره عنكبوت:

۲۰. تعبیر «لِقَاءَ اللَّهِ» در آیه ۵ به چه معناست؟ (۲۱۱/۱۶)

۲۱. معنا و مفهوم جهاد در آیه ۶، و مراد از آن را بیان نمائید؟ (۲۱۲/۱۶)

۲۲. تعبیر به «أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ» از آیه ۷، اشاره به چیست؟ (۲۱۳/۱۶)

۲۳. آیا صدر آیه ۸ «وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا» با ادامه آن «وَإِنْ جَاهِدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا» در تناقض نیست؟ چرا؟ (۲۱۵/۱۶)

۲۴. چرا در آیه ۱۰، از اذیت و آزارهای مردم تعبیر به «فِتْنَةٌ» شده است؟ (۲۲۱/۱۶)

۲۵. فرق میان «وَلِيٌّ» و «نَصِيرٌ» در آیه ۲۲ چیست؟ (۲۴۱/۱۶)

۲۶. سرآینکه (صلاة) ناهی از فحشا و منکر است، چیست؟ (۲۸۴/۱۶)

۲۷. فرق جدال بامراء را بیان نموده، و جدال احسن را با توجه به آیه ۴۶ توضیح دهید؟ (۳۱۰/۱۶)

سوره روم:

۲۸. با توجه به آیه ۴، منظور از خوشحالی مسلمانان از غلبه رومیان، چیست؟ (۳۶۳/۱۶)

۲۹. با توجه به آیه ۱۰، به چه دلیل فرجام و عاقبت گناه و معصیت، تکذیب آیات الهی و استهزاء به آنهاست؟ (۳۷۴/۱۶)

۳۰. چرا براساس آیه ۱۰ یکی از نام‌های قیامت «ساعة» است؟ (۲۸۰/۱۶)

۳۱. خروج حی از میت و خروج میت از حی، در آیه ۱۹، به چه معناست و چگونه دلیل بر معاد می‌باشد؟ (۳۸۵/۱۶)

۳۲. مراد از جمله «أُولَئِكَ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ» در آیه ۸ چیست؟ (۳۷۱/۱۶)

۳۳. منظور از «لَتَسْكُنُوا» در مورد ازواج و همسران و نیز مراد از «وَجَعَلْ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً» از آیه ۲۱ چیست؟ (۳۹۱/۱۵)

۳۴. مراد از «وَاخْتَلَفُ الْأَسْبَتِ كُمْ وَالْوَالِدِ كُمْ» در آیه ۲۲ چیست؟ (۳۹۴/۱۶)

۳۵. ضرب‌المثل آیه ۲۸ را توضیح دهید؟ (۴۱۲/۱۶)

۳۶. جمله «وَأَلَّهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ» در آیه ۲۷، بیانگر چیست؟ (۴۱۱/۱۶)

۳۷. مراد از «وجه» و «دین حنیف» و نیز «فطرت» در آیه ۳۰ را بیان کنید؟ (۴۱۷/۱۶)

۳۸. منظور از جمله «فَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ» در آیه ۳۸ چیست؟ (۴۴۱/۱۶)
۳۹. مراد از «فساد» در آیه ۴۱ چیست؟ (۴۵۰/۱۶)
۴۰. رابطه گناه و فساد را مختصراً توضیح دهید؟ (۴۵۶/۱۶)
۴۱. فلسفه سیر در زمین که در آیه ۴۲ مطرح شده را مختصراً بیان کنید؟ (۴۵۱/۱۶)
۴۲. معنی و مفهوم «يَوْمٌ لَّا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ...» در آیه ۴۳، چیست؟ (۴۶۰/۱۶)
۴۳. با توجه به آیه ۴۶، مبشّرات بودن بادها به چه معناست؟ (۴۶۴/۱۶)
۴۴. با لحاظ چینش خاص، جمله «وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ» در آیه ۴۷، مفهوم آن چیست؟ (۴۶۷/۱۶)

سوره سباء:

۴۵. مراد از «كِتَابٍ مُّبِينٍ» در آیه سوم چیست؟ (۱۴/۱۸)
۴۶. برهان قدرت در آیه ۹ را توضیح دهید؟ (۲۴/۱۸)
۴۷. با اینکه آسمان بالای سر و زمین زیر پا است. چرا در آیه ۹ تعبیر به «مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ» شده است؟ (۲۵/۱۸)
۴۸. با توجه به آیه ۱۳ «اغْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا...» مراحل سه گانه شکر را بیان نمائید؟ (۴۱/۱۸)
۴۹. مفهوم «شکور» نسبت به عبد و خدای متعال را بیان نمائید؟ (۴۱/۱۸)
۵۰. چرا مرگ سلیمان(ع) مدتی مکتوم ماند؟ دیدگاه مفسران تفسیر نمونه را ذکر کنید؟ (۴۵/۱۸)
۵۱. تفسیر آیه ۲۰ «وَأَلْقَىٰ صَدَقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ طَنَةً فَاتَّبَعُوهُ إِلَّا فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ» چیست؟ (۷۲/۱۸)
۵۲. با توجه به علم و آگاهی خدای متعال نسبت به همه چیز از ازل تا ابد، جمله «إِلَّا لِنَعْلَمَ» در آیه ۲۱ معنایش چیست؟ (۷۴/۱۸)
۵۳. با توجه به آیه ۳۰، فلسفه مخفی ماندن قیامت حتی بر شخص پیامبر(ص) چیست؟ (۸۵/۱۸)
۵۴. مفهوم دو جمله «فَهُوَ يُخْلِقُهُ» و «وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ» در آیه ۳۹ را توضیح دهید؟ (۱۱۷/۱۸)
۵۵. معنا و مفهوم جمله «وَمَا بَلَّغُوا مِعْشَارَ مَا آتَيْنَاهُمْ» از آیه ۴۵، چیست؟ (۱۳۲/۱۸)
۵۶. با توجه به کلمات و تعبیرات آیه ۴۶، نکات ده گانه مندرج در آن را بیان کنید؟ (۱۳۵/۱۸)
۵۷. تعبیر «بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ» ذیل آیه ۴۶ اشاره به چیست؟ (۱۳۸/۱۸)
۵۸. زیر بنای همه تحولات چیست؟ یک روایت را در این رابطه ذکر کنید؟ (۱۳۸/۱۸)
۵۹. با توجه به آیه ۴۷، چگونه أجری که پیامبر از مردم خواست، سودش به خود شان برمی گردد؟ (۱۴۵/۱۸)
۶۰. با توجه به اینکه در خارج، باطل میدان دار است و به جولان خودش ادامه می دهد. معنای آیه ۴۹ چیست؟ (۱۴۸/۱۸)
۶۱. تفسیر جمله «وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ بِأَشْيَاعِهِمْ...» در آیه ۵۴، چیست؟ (۱۵۶/۱۸)

سوره فاطر:

۶۲. منظور از بال‌های فرشتگان که در آیه اول مطرح شده، چیست؟ (۱۶۷/۱۸)
۶۳. تفسیر جمله «يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ» در آیه اول چیست؟ (۱۶۹/۱۸)
۶۴. هشدار به مردم در آیه ۵ و نظایر آن؛ (که نه به وسوسه‌های شیاطین مغرور شوند و نه به دنیا) اشاره به کدام نکته مهم و سرنوشت‌ساز است؟ (۱۸۰/۱۸)

۶۵. چرا نقطه مقابل جمله «أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا» در آیه ۸ ذکر نشده؟ و به چه دلیل، این مسئله، کلید همه بدبختی های اقوام و افراد لجوج و گمراه است؟ (۱۸۷/۱۸)
۶۶. مراد از کلمه «طَيِّب» در آیه ۱۰ چیست و جمله «وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ» به چه معناست؟ (۱۹۴/۱۸)
۶۷. با توجه به آیه ۱۱ «وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ...» اجل حتمی و معلق را مختصراً توضیح دهید؟ (۲۰۹/۱۸)
۶۸. عصاره برهان امکان و وجوب را با توجه به آیه ۱۵ بیان کنید؟ (۲۲۲/۱۸)
۶۹. اگر اموات به استناد آیه ۲۲ صدای ما را نمی شنوند، سلام بر پیامبر (ص) و امامان (ع) و توسل به آنها و زیارت قبورشان و تقاضای شفاعت از آنان، در پیشگاه خدا چه مفهومی دارد؟ (۲۳۴/۱۸)
۷۰. به چه دلیل فقط بندگان عالم و دانشمند از خدا می ترسند؟ مقصود از علماء، در کلام امام صادق (ع) چه کسانی هستند؟ (۲۴۷/۱۸)
۷۱. تفسیر آیه ۳۲ را به طور مختصر بیان کنید؟ (۲۶۱/۱۸)

سوره یس:

۷۲. به چه دلیل کلمه «تَنْزِيلًا» در آیه ۵، منصوب شده است؟ (۳۱۶/۱۸)
۷۳. جمله «لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ» (آیه ۶) به چه معناست؟ (۳۱۸/۱۸)
۷۴. مراد از سَلَى از پیش رو و سَلَى از پشت سر، در آیه ۹، چیست؟ (۳۲۶/۱۸)
۷۵. مراد از «قَدَّمُوا وَأَثَارَهُمْ» و نیز «أَخَصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ» در آیه ۱۲ چیست؟ (۳۳۲/۱۸)
۷۶. انواع سه گانه کتاب های ثبت اعمال را نام ببرید؟ (۳۳۳/۱۸)
۷۷. امام مبین، در روایات بر چه کسی تطبیق شده است؟ (۳۳۵/۱۸)
۷۸. جمله «فَطَّرْنِي» در آیه ۲۲ اشاره به چیست؟ (۳۵۰/۱۸)
۷۹. جمله «قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ» در آیه ۲۶، چگونه بر حیات برزخی دلالت می کند؟ (۳۵۴/۱۸)
۸۰. نوع لفظ (ما) در جمله «وَمَا عَمِلْتَهُ» در آیه ۳۵، چگونه است؟، در هر صورت معنای آیه چیست؟ (۳۷۶/۱۸)
۸۱. مراد از «اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ» در آیه ۴۵ چیست؟ (۳۹۹/۱۸)
۸۲. جمله «مِمَّا عَمِلْتُمْ أَيْدِينَا» در آیه ۷۱ کنایه از چیست؟ مثال بزنید؟ (۴۴۸/۱۸)
۸۳. برهان حکمت، در مورد برپائی قیامت را توضیح دهید؟ (۴۷۹/۱۸)

سوره لقمان:

۸۴. توصیف کتاب به وصف «حیکم» در آیه دوم بیانگر چیست؟ (۹/۱۷)
۸۵. اشتراء «لَهُوَ الْحَدِيثُ» در آیه ۶ به چه معناست، و مصداق آن چیست؟ (۱۴/۱۷)
۸۶. احتمالات تفسیری در جمله «خَلَقَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا» در آیه ۱۰ را بیان کنید؟ (۲۹/۱۷)
۸۷. عنوان «بَغَيْرِ عِلْمٍ» در آیه ۶ به چه معناست و وصف برای کیست؟ (۱۶/۱۷)
۸۸. با توجه به مفهوم «لهوی الحدیث» مراد از «غناء» چیست؟ و فلسفه تحریم آن را اجمالاً بیان کنید؟ (۲۲/۱۷)
۸۹. مراد از نعمت های ظاهری و باطنی در آیه ۲۰ کدام است؟ (۶۴/۱۷)

۹۰. چگونه مشرکان خالق آسمانها و زمین را خدا می دانند، ولی در عین حال غیر او را پرستش می کنند؟ (۷۳/۱۷)
۹۱. مراد از «كَلِمَاتُ اللَّهِ» در آیه ۲۷ چیست؟ (۷۵/۱۷)
۹۲. منظور از «سَبْعَةُ أَبْحُرٍ» در آیه ۲۷ چیست؟ (۷۷/۱۷)
۹۳. براساس آیه ۱۰ چگونه کوهها موجب ثبات زمین هستند؟ (۳۰/۱۷)
۹۴. مقصود از تعبیر «يُسَلِّمُ وَجْهَهُ» و نیز تمسک به «عُرْوَةَ الْوَثْقَى» در آیه ۲۲ چیست؟ (۶۷/۱۷)
۹۵. تفسیر آیه ۲۸ «مَا خَلَقْكُمْ وَلَا بَعَثْنَاكُمْ إِلَّا كَفْهًا وَاحِدَةً» را بیان نمائید؟ (۷۸/۱۷)
۹۶. مراد از جمله «فَلَا تَغُرَّتْكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّتْكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ» در آیه ۳۳، چیست؟ (۹۲/۱۷)
۹۷. منظور از «مُقْتَصِدٌ» در آیه ۳۲ به چه معناست؟ (۸۷/۱۷)
۹۸. تعبیر «مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ» در آیه ۳۲ به چه معناست؟ (۸۷/۱۷)
۹۹. آیا جمله «وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ» در آیه ۳۴ با برخی از دستاوردهای علم پزشکی که براساس آن کاملاً جنین را با خصوصیاتش تشخیص می دهند در تناقض است؟ توضیح دهید. (۹۷/۱۷)

ب: واژگان

بررسی و ریشه یابی و ترجمه دقیق واژگان منتخب، براساس کتاب قاموس قرآن، استاد سید علی اکبر قرشی

يُبَلِّسُ - تُحِبُّونَ - يُؤْفِكُونَ - يُسْتَعْتَبُونَ - لَا يَسْتَخْفِنُكَ - لَا تُصَعِّرُ - مَرَحٌ - خِتَارٌ - كِسْفٌ - سَابِغَاتٍ - سَرْدٌ - جِفَانٌ - تَنَافُسٌ -
 يَبُورُ - عَذْبٌ - جُدَدٌ - غَرَابِيبٌ - مُفْمَحُونَ - تَطِيرٌ - يَنْسِلُونَ - نُنَكْسُ - مَلَكُوتٌ - دُحُورٌ - وَاصِبٌ - لَازِبٌ - غَوْلٌ - يَنْزِفُونَ -
 يُهْرَعُونَ - غَابِرِينَ - سَاهَمٌ - مُدْحَضِينَ - عَرَاءٌ - مَنَاصٍ - اخْتِلَاقٌ - تَسَوَّرُوا - صَافِنَاتٌ - رُخَاءٌ - أَصْفَادٌ - ضِعْثٌ - مُفْتَحِمٌ -
 يَنَابِيعٌ - مُتَشَاكِسُونَ - اِشْمَازَتْ - إِدْحَاضٌ - يَوْمَ الْآزِفَةِ - يُسَبِّحُونَ - صَرَصَرٌ - يُلْحِدُونَ - قَيْضَنَا.

ج: آیات منتخب

ترجمه آیات منتخب براساس ترجمه آیت الله العظمی مکارم شیرازی (حفظه الله تعالی)

سوره قصص: ۵ - ۱۰ - ۲۴ - ۳۲ - ۴۵ - ۵۷ - ۶۳ - ۶۶ - ۶۸ - ۸۳

سوره عنکبوت: ۳ - ۸ - ۴۱ - ۴۵ - ۴۸ - ۶۰ - ۶۴

سوره روم: ۱۰ - ۲۷ - ۳۳ - ۳۹ - ۴۱ - ۴۸ - ۵۰ - ۵۴

سوره لقمان: ۶ - ۱۰ - ۱۸ - ۲۷

سوره سباء: ۱۰ - ۱۴ - ۱۹ - ۲۲ - ۲۶ - ۳۷ -

سوره فاطر: ۱۰ - ۲۸ - ۴۳

سوره یس: ۸ - ۵۱

سوره صافات: ۱۰

سوره صاد: ۳ - ۱۷ - ۲۶ - ۵۹ - ۸۶

والسلام علیکم ورحمة الله و بركاته

گروه تفسیر و علوم قرآن جامعه الزهرا(س)